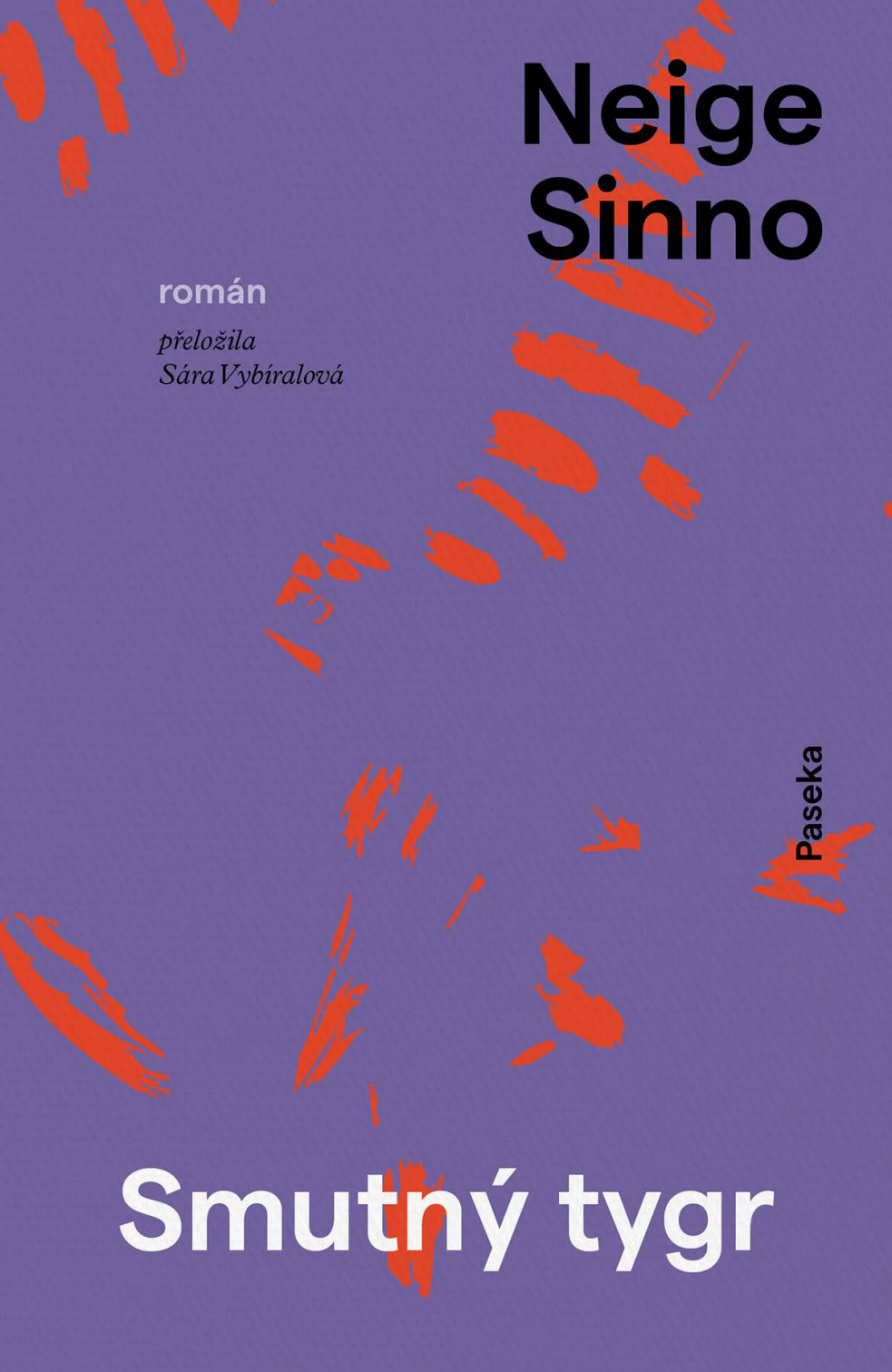

The background is a solid purple color. It is decorated with numerous abstract, expressive red brushstrokes of varying lengths and directions, scattered across the entire surface. Some strokes are thick and bold, while others are thin and delicate. They appear to be painted with a brush, giving them a textured, organic feel.

Neige Sinno

román

přeložila

Sára Vybíralová

Paseka

Smutný tygr

Smutný tygr

Vyšlo také v tištěné verzi

**Pa
se
ka**

Neige Sinno

Smutný tygr – e-kniha
Copyright © Paseka, 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Neige Sinno

Smutný tygr

Přeložila Sára Vybíralová

Cet ouvrage a bénéficié du soutien des Programmes d'aide à la publication de l'Institut français et du Programme d'aide à la publication F. X. Šalda de l'Institut français de Prague.

Tato kniha vychází za pomoci programu na podporu publikační činnosti Francouzského institutu v Paříži a fondu F. X. Šalda Francouzského institutu v Praze.

NEIGE SINNO: TRISTE TIGRE

© P.O.L Éditeur, 2023

Published by arrangement with

SAS Lester Literary Agency & Associates

Translation © Sára Vybíralová, 2025

ISBN v tištěné verzi 978-80-7637-572-7

ISBN e-knihy 978-80-7637-695-3 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7637-696-0 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7637-697-7 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

**Bylo to něco naprosto neobvyklého,
ten pocit: ohavná, skličující stísněnost,
jako bych seděl vedle malého přízraku
někoho, jehož jsem právě zabil.**

—

Vladimir Nabokov, Lolita

Kapitola I

Portréty

—

Portrét muže, který mě znásilňoval

Protože i mně připadá v zásadě nejzajímavější to, co se děje v hlavě agresora. S oběťmi je to snadné, všichni se do nich dokážeme vcítit. I když jsme nezažili posttraumatickou amnézii, nervový šok ani neschopnost promluvit, všichni si to dovedeme představit, nebo si aspoň myslíme, že to dovedeme.

S agresorem je to jiná. Jste v místnosti se sedmiletým dítětem a máte erekci při představě, co s ním budete dělat. Vypustíte slova, která způsobí, že k vám to dítě přijde, strčíte mu ztopořený úd do pusy, zařídíte, aby pusu pořádně otevřelo. Tohle je, pravda, fascinující. Tohle přesahuje možnosti chápání. I to, co následuje: jakmile je po všem, obléknete se, dál žijete v rodině, jako by se nic nestalo. A když na vás to šílenství přijde, uděláte to znovu, a zase znovu, celé roky. Nikdy se o tom nikomu nezminíte. Věříte, že navzdory stupňujícímu se zneužívání vás nikdo neudá. Víte, že vás nikdo neudá. A když vás jednoho dne přece udají, máte tu drzost lhát, anebo drzost říct pravdu, všechno přiznat. Domníváte se, že je trest nespravedlivý, když vyfasujete několik let vězení. Domáháte se práva na milost. Tvrdíte, že jste člověk, a ne netvor. Pak vyjdete z vězení a začnete nový život.

Ani já, která jsem to viděla velmi zblízka, z nejtěsnější možné blízkosti, a přemýšlela jsem nad tím dlouhé roky, to ještě pořád nechápu.

Portrét

Kdyby si na něm člověk měl všimnout jediné věci, byla by to jeho energie. Je plný života. Pohybuje se, neustále něco dělá. Byl takový už jako malý. Jeho bratři také. Tři kluci, věkem kousek od sebe; v malém bytě na pařížském předměstí neustále dělali bugr. Otec se snažil soustředit na malování. V takovém bordelu se nedá pracovat, křičel. Matka se snažila děti utiřit, vodila je do jiné místnosti nebo ven do parku, za každého počasí, ať se vyřádí. Otec se obrazy, které považoval za své poslání, neužíval, a vedle výuky kresby založil malou firmu na prodej designových krbů. Bylo to v sedmdesátých a osmdesátých letech, tehdejší krby nám dnes připadají naprosto směšné, nebo úsměvné, jak se na to kdo dívá, každopádně dnes už by nikoho nenapadlo dát si domů jednu z těch podivných beden psychedelických tvarů se zabudovanou skleněnou skříňkou. Tehdy to ale myslím fungovalo celkem dobře. Prarodiče z obou stran byli dělníci, ze severu někde od Boulogne-sur-Mer, rodina tam ještě pořád vlastnila byt, kam jezdili na prázdniny. Matka byla myslím sekretářka té záležitosti s krby, trochu v domácnosti, trochu ve stínu otce. Nic zvláštního, ani bohatí, ani chudí, Pařížani z nižší střední třídy. Žádný ze synů nešel na vysokou, z domu odešli ještě před maturitou. Nejstarší kvůli práci v obchodní firmě, druhorozený nastoupil do armády a můj nevlastní otec odjel na vojnu do Alp. Do Paříže už se nikdy nevrátil. Rodiče byli dost přísní a děti vychovávali postaru, spravedlivě, s důrazem na kázeň. Byl na svou poněkud drsnou výchovu hrdý, stejně jako na to, že chodil do Skauta, a vůbec na všechno, co ho nějak formovalo. To všechno v něm podnítilo sílu a chuť žít, znát, dobývat.

Na předměstí Paříže si ho představuju obtížně. Zažila jsem ho jen na horách, ve sportovním oblečení, v montérkách. Až

do osmnácti přitom chodil oblékaný jako měšťáček z nedělní školy, v nažehlené košili a vyleštěných botách, s ulíznutými vlasy. Pak odjel do Briançonu, kde objevil horolezectví, vysoké hory, paragliding, svobodnější, divočejší život bez košilí, bez čekání na metro a česání pěšinky na stranu, bez nedělní mše, život na světle a na čerstvém vzduchu.

Když v roce 1983 potká moji matku, je mu dvacet čtyři let. Navštěvují spolu kurz pro horské vůdce. On je vysoký, sportovní, sympatický. Ve skupině rád přebírá iniciativu, ujímá se vedení ve vypjatých situacích, když je nutné jednat rychle, když se narazí na obtížnou skalní stěnu, když dojde k nehodě. Je charismatický, má hodně přátel, líbí se holkám.

I jí se líbí. Připomíná jí přítele, kterého před několika měsíci ztratila v lavině. Jeho náhlá smrt ji zdrtila. Myslela si, že to nikdy nepřebolí. Ale možná že nakonec ano. Tráví s novým kamarádem hodně času. Imponuje jí jeho odhodlaná, rozhodná, veselá povaha. Jaká změna oproti Sammymu, otci jejích dcer, který je spíš zasněný, s hlavou v oblacích, často se drží zpátky. Brzy ji začne dobývat. Vodí ji po křivolakých pěšinkách až k vrcholům, kde je uchvacuje krása přírody. Po horách chodí za sebou, mlčky, pod proměnlivou oblohou alpského léta, s oblaky, které se pohybují jako divadelní kulisy, zdá se, že se sunou k západu, aby udělaly prostor dalším, za nimi skrytým oblohám. Při sestupu se drží za ruku. On už někoho má a ona je o čtyři roky starší a má dvě děti. Dcery se jmény z pohádek bratří Grimmů, Neige a Rose, Bělunku a Růženku, šest a čtyři roky. Prozatím jsou u tatínka, ale nemůže je tam nechat moc dlouho, protože ji potřebují a chybí jí. Překvapí ji, že mu jde o víc než jen o to ji svést, o první dny vášnivé lásky. Navrhne jí, aby spolu zůstali, aby si přivezla dcery, aby se společně o něco pokusili, překvapí ji to, ale také potěší, nevěří vlastnímu štěstí.

Miluje jeho atletické tělo, energii, kterou vyzařuje. Jasně, energie, síla, to už jsem říkala. Lyžuje, leze po skalách, rád tvrdě pracuje, zkouší meze svých možností, překonává se. Než se stal vysokohorským vůdcem, byl u horských myslivců, elitní jednotky pro mladé muže, kteří mají rádi velehory. Musel běhat po Route des Traverses ve sněhu, po setmění, stoupat na horské chaty s osmdesáti kily kamení v batohu, hloubit zákopy na sedle de l'Échelle malou hliníkovou lopatkou, dokud se mu na zmrzlých rukou neudělaly puchýře, a podobné věci. Zbožňoval to. Ona je pacifistka, moc nechápe, co se mu líbilo na tom světě nesmyslných rozkazů a okázalé mužnosti. Tím spíš, že Sammy naopak předstíral duševní chorobu, aby se vyhnul vojně, ošklivil si zbraně, uniformy, krutost. Ale on jí vypráví o túrách s kamarády, přátelství posíleném těžkými zkouškami, o tom, co člověka naučí tvrdost, střet s živly. Dřív si připadal uvězněný na šedivém předměstí, teprve díky lásce ke sportu objevil něco jiného. Teď ví, že už odsud neodejde, našel své místo, v přírodě, s ní.

Hory, horští myslivci, předměstí, i to už jsem řekla.

Má ráda jeho tvář s výraznými lícními kostmi, jeho tmavý pohled, mandlové oči, upomínající na nějakého asijského předka, jehož rysy se bůhvíjak přichomýtl k tomuto jinak spíš nordickému obličejí Francouze ze severu, z Pas-de-Calais, odkud pocházejí oba jeho rodiče, se světlou pletí a orlím nosem.

Sní o velké rodině. S mou matkou brzy zplodí dvě další děti, kluka, pak holku. Když se ho na to někdo zeptá, odpovídá, že by jich chtěl osm. Lidé to nekomentují, snaží se skrýt rozpaky, protože si myslí, že i ty čtyři už jsou na ně příliš.

Z dětství mu utkvěla chuť másla, mléčných výrobků. Jeho matka dělávala jakousi roládu s kávovo-máslovým krémem, kterou jsme se o Vánocích rok co rok pokoušeli napodobit, marně. Nikdy to nebylo tak dobré. Občas to dokonce vyšlo

vyložene hnušně, miniaturní hrudky másla se odmítaly rozpustit a špikovaly krém tisícem drobných, tučných teček bez chuti, krystalky cukru nám křupaly mezi zuby. Někdy se chuť i konzistence opravdu hodně přiblížily originálu a v takových chvílích jsme mu viseli pohledy na obličej, abychom z něj vyčetli konečný verdikt, s pocitem nakažlivé blaženosti, která víceméně představuje vrchol rodinného štěstí, jakého nám kdy bylo dáno dosáhnout.

Snadno se spálí a jarní pyly mu způsobují prudkou alergii. Kýchá jako smyslů zbavený.

Rád hraje deskové hry, ale je příliš popudlivý, takže to pokaždé špatně dopadne. Rodinné partičky monopolů nebo strategické hry s kamarády občas končí cholerickými záchvaty, kdy uprostřed partie přestane hrát, udeří pěstí do stolu, až plastové figurky, zelené hotely, červené domečky a hromádky falešných bankovek nadskočí, uraženě odejde a práskne za sebou dveřmi.

Na tenisu to samé, několikrát jsem ho viděla praštit s raketou. Raketa je drahá záležitost a my si moc nemůžeme dovolit utrácet za podobné věci. Ale je to silnější než on. Sprostě řve, nadává protihráči i sám sobě, míčku, který za to může. Rudý a zpocený, s očima lesknoucíma se hněvem, dupne a mrskne raketou o plot.

Dobře, už končím. Zkusila jsem to. Chtěla jsem ten portrét napsat ze své dnešní perspektivy, z perspektivy ženy, která už má sama dítě, snažit se vidět, co v té době viděla má matka, co vidělo naše okolí, co se tak dá vidět v těle a ve tváři, když se portrét vnímá očima dospělého, uvyklýma čtení, popisům románových postav, reportážím, uvyklýma dívat se a interpretovat viděné. Nedokážu to. Přitom jsem napsala spoustu povídek, několik románů, měla bych umět vytvořit portrét.

Ale v tomhle případě je to něco jiného. Zaprvé se snažím držet určité objektivní pravdy, jenže ta mi uniká, navzdory fotografiím a přetrvávajícím vzpomínkám. A taky je to samozřejmě nemožné, protože jde o něj.

Tak tedy ten portrét

Je velký a silný. Až hrubý. Jeho hlas snadno přechází od vlídnosti k agresivitě. Jakmile ho něco rozčílí, křičí. Hlasitě. Rozkazuje. Připadá mu hrozné, jak nás se sestrou zatím vychovávali, ve všem nám povolovali, byl to chaos bez pravidel. Udělali z nás dvě malé divošky. Děs běs.

Má velké ruce, často mu zrůžoví nebo zčervenají, stejně jako jeho tvář, jakmile se jen trochu vystaví slunci nebo hněvu. Jsou to silné ruce. Uchopují, hladí, ale s jistou neurvalostí, jeho pohlazení se zmocňuje, klestí si cestu. Podobně jako jeho hlas, který se snaží znít mírně, ale přehrává, konce vět mají stoupavý tón, maličko tázavý, jako by se od toho, s kým mluví, dožadoval záruky, jako by potřeboval potvrzení, že s ním člověk souhlasí, poslouchá ho, že je pro. Jenže pokud potvrzení nepřijde, pokud člověk mlčí nebo odmítá, tón se nezmění. Hlas si vede svou. Ve skutečnosti jsou ty malé otazníky součástí jeho zacykleného monologu.

Má velké tělo. Chodidla škaredá jako každá chodidla, ale ještě škaredší tím, jak jsou chlupatá, růžová a zestárlá. Je zvláštní, že mu na nich rostou chlupy, protože zbytek těla, trup, paže, jsou spíš holé. Má škaredou kůži, v různých odstínech růžové, bílé, červené a hnědé. Kůže pohlaví, neustále napjatá v erekci, je nafialověle růžová, dál od žaludu pak přechází v broskvovou a na varlatech je béžová a vrásčitá jako

mrtvá kůže, jako by pod obrovským pohlavním údem, ztopořeným a tvrdým jako kost, visel kus mrtvoly.

Nikdy jsem ho neviděla s knihou v ruce, ale měl rád komiksy, hlavně ty o Divokém západě. Vlastnil skoro kompletní sbírku série s hrdinou jménem Blueberry. Často si ty sešity dlouze četl na záchodě. Málem jsem řekla, že se s nimi zamykal na záchodě, ale to by nebyla pravda. Když už jsme konečně měli záchod, nikdy na něm nebyl zámek, ani v žádném z pokojů. Nechtěl, aby měl kdokoli z nás nárok na jakoukoli formu soukromí. Dnes mi to připadá zvláštní, určitě by se mu hodilo, kdyby se mohl v místnosti zamknout, když byl se mnou sám.

Miloval Johnnyho Hallydaye. Takže jsme Johnnyho museli poslouchat i my, celé hodiny, doprovázel dlouhé pracovní dny v rekonstruovaném domě, rodinné cesty autem, zakončoval večery s přáteli. Čím víc jsme ty stále stejné písně poslouchali, tím víc mi jejich slova připadala prodchnutá hlubokým pokrytectvím. Celá ta maškaráda se správných chlapem dobřího srdce, v nitru něžným drsňákem, trpícím machem, celá tahle sebelítostivá symfonie mě odpuzovala.

I můj nevlastní otec se jistě považoval za osamělého kovboje. Říkal, že má vytríbený smysl pro bezpráví. Měl v zásobě několik historek o špatném zacházení, jehož byl svědkem na základní škole a jež ho rozhořčilo. Když nás se sestrou přistihl při zlobení, obě nás přísně potrestal a zdůraznil, že jde o kolektivní trest. Musely jsme vozit kolečka kamení z jednoho konce zahrady na druhý, kopat jámy, sbírat dřevo.

Měl vysoké morální nároky, z nichž odmítal slevit. Při několika příležitostech jsem ho v dětství viděla zachovat se hrdinsky, aby pomohl druhým. Na horách, při nehodách, při požáru. Několik let řídil sanitku. Vedl tým na nebezpečných stavbách a staral se o bezpečnost ostatních. V takových

chvích se proměňoval. Všechno se v něm zaměřilo na dosažení cíle, napjaté svaly i mysl, vypadal, jako by zevnitř zářil, a člověk měl tendenci ho poslechnout, důvěřovat jeho úsudku, jeho instinktu. Stával se vůdcem, který vás jistě odvede do bezpečí, připraveným obětovat se pro obecné blaho, vůdcem, který ani na vteřinu nezaváhá a postaví se nebezpečí, ohni, sněhu. Ztělesněnou statečností.

Dlouho jsem ho vnímala jako demiurga, bytost mocnější než příroda. Jevil se mi jako mytologické stvoření, jako Sisyfos, Prométheus trýzněný démony. Později, s odstupem času, jsem si řekla, že to byl jen ubožák, který uměl manipulovat a zneužít zranitelnosti těch, kdo byli ještě slabší než on. V uzavřeném světě rodiny byl ale všemocný. Nejspíš měl v sobě obojí, titána i chudáka. Není lepší být obětí toho prvního než toho druhého?

Hodně jsme spolu pracovali. Hlavně na domě, který jsme celý zrekonstruovali sami, on, moje matka, sestra a já. Byly jsme malé, dávali nám úkoly úměrné našim silám: přenášely jsme materiál z místa na místo, škrabaly stěny, nosily dospělým nářadí. Každý víkend jsme s nimi trávily na stavbě, oblečené do starých teplákových umazaných od sádry. Sdílely jsme náročnost fyzické práce i zadostiučinění, které přináší, hlad, o pauze labužnický ukojený zaslouženým sendvičem, mlčenlivé přemítání ve chvílích soustředění na jediný konkrétní pohyb. U toho všeho jsme poslouchali rádio nebo kazety s Johnym. Ještě dnes, když někde náhodou slyším jednu z těch písní, což se stává často, protože jsou pořád obrovsky slavné, je pro mě těžké necítit, jak mi čepele nožů otvírají ránu, jako by ta slova měla dvojí význam, skrytý smysl, pokaždé stejný, který slyším jen já.

*Když se ti ústa zjemní
Když se ti tělo zpevní
Když se nebe ve tvých očích
najednou zatáhne
Když tvoje ruce touží
Když si tvé prsty netroufají
Když tvůj stud odmítá
Tichounkým hláskem
Jak já tě miluju, miluju, miluju*

Říkal, že mě miluje. Říkal, že tím, co mi dělá, jen vyjadřuje tu lásku, říkal, že ze všeho nejvíc si přeje, abych milovala i já jeho. Říkal, že když se ke mně začal chovat takhle, dotýkat se mě, hladit mě, bylo to proto, že se mnou potřeboval navázat bližší vztah, protože jsem na něj nechtěla být hodná, neříkala jsem mu, že ho mám ráda. A tak mě za mou lhostejnost trestal souložemi. Sliboval mi, že pokud o tom nikomu neřeknu, neudělá nic ostatním dětem. Později také prohlásil, že pokud bych mu řekla, že ho miluju, a skutečně se tak chovala, změní přístup. Nemohla jsem. Už bylo pozdě, už to nešlo. Radši bych umřela, než abych taková slova vypustila z úst. Dal si podmínku, že aby to skončilo, musím na něj být hodná, nebo to aspoň předstírat před ostatními. Souhlasila jsem. Takhle to skončilo.

Špička jazyka se vydává na třístupňovou procházku

Znovu si pročítám Nabokovovu *Lolitu*. Poprvé jsem ji četla kvůli semináři americké literatury, byl to kurz o autorech překračujících hranice, probírali jsme také Henryho Millera, Williama Burroughse a Charlese Bukowského. Bylo mi kolem

dvaceti, přitahovaly mě extrémní zážitky, sebedestrukce, šílenství, ale četba *Lolity* mě rozhodila. Nečekala jsem, že tu najdu tolik styčných bodů se svým vlastním temným příběhem.

Ta kniha není provokativní jen popisovanou situací, ale zejména perspektivou, z níž je příběh vyličen. Vypravěčem je pachatel zločinu – pedofil, a čtenář je tak prostřednictvím jeho hlasu nucen vstoupit mu do hlavy, proniknout do tajů jeho uvažování, jeho sebeobhajoby, jeho fantazmat, a právě proto je čtení tak fascinující i znepokojivé. Střídá se v nás ztotožnění a zavržení, odpor a soucit, úsměv, vyvolávaný vypravěčovým podivuhodným smyslem pro humor, a naprosté zděšení. Rozumíme mu a nerozumíme, sledujeme jeho šílenství až do konce, bojíme se, když vítězí, a jásáme nad jeho pádem. Tato volba hlediska nás nutí uzavřít sofistikovaně nuancovanou čtenářskou smlouvu: autor se vciťuje do zločince a my s ním jeho hru hrajeme, ovšem aniž s protagonistou soucítíme. A když se k tomu náhodou přece jen necháme zlákat, text nám ve vybraných chvílích připomene, že z nás tato empatie udělala komplice netvora.

V literatuře je taková volba něčím výjimečným. Zatímco vyprávění z pohledu oběti je habaděj, jen málo autorů, hlavně u realisticky pojaté prózy, se dívá do hlavy těm, kdo trýzní. Ještě přesněji: o výjimečnou volbu jde, pokud mluvíme o znásilňování dětí. U všech ostatních zločinů jsme vedeni k tomu, abychom stranili pachatelí. Člověk si snadno představí, že je zloděj, zrádce, třeba i vrah. V naší kultuře není tabu znásilnění samotné, to se děje pořád a všude, tabu je mluvit o něm, uvažovat o něm, analyzovat ho.

Můj otčím slovo znásilnění nikdy nepoužil. Ani před porotou, která ho za tento zločin odsoudila, podle něj šlo o něco jiného. V prvních kapitolách se noříme do vnímání Humberta Humberta a poznáváme, jak vnímá malou dívenku coby

svůdnou nymfičku. V jeho očích dívenka opravdu působí jako parťačka, jako jeho spojenkyně proti matce, která klade jejich vrtochům překážky. Lolita se zajímá o věci, které se k jejímu věku nehodí, o herečky z časopisů, hollywoodské *love stories*. Snaží se upoutat pozornost toho pána, který svedl její matku, a je nadšená, když se jí to podaří. Přijde za ním do jeho pracovny, posadí se vedle něj na pohovku, nonšalantně mu přehodí nahé nohy přes klín. (Pobývat v tomtéž domě jako on, potkávat ho v koupelně, v tomto malém těle, v tomto oblečení, s tímto úsměvem, nebo naopak bez úsměvu, je provokace.) Così po něm chce. A on se domnívá, že ví, co to je, protože on sám chce totéž. (I můj otčím rétoricky inscenoval mé svolení. Líbí se ti to, vid? No jasně, líbí, moc se ti to líbí. Líbí se ti to hrozně moc.) Opakuje si to, snaží se o tom přesvědčit, ale pořád se mu vrací jistá pochybnost, protože v hloubi duše ví, že ona nechce tak úplně totéž co on. Ostatně ve chvíli, kdy nakonec dosáhne svého a od představ přejde k činům, se tón knihy změní, objeví se slavná věta o malém preludu a z komedie se stane tragédie.

Většina zločinců si vymýšlí příběhy, které jim umožňují snášet to, co prožívají. Většina deviantů sama sobě namlouvá, že to, co cítí a co dělají, způsobuje láska. (*Můžete se ušklíbat a hrozit, že necháte vyklidit soudní síň, ale dokud mi nezacpou ústa a naplň mě neudusí, budu vykřikovat svoji ubohou pravdu. Záleží mi na tom, aby se svět dozvěděl, jak jsem miloval svoji Lolitu. Nebo také: Miloval jsem tě. Byl jsem pětiúdry netvor, ale miloval jsem tě. Byl jsem opovrženímhodný a hrubý, a zvrhlý, a vůbec, mais je taim-mais, je taimais!*). První kapitoly *Lolity* jsou dokonalou ukázkou tohoto mentálního opěrného systému. Ta umná konstrukce je velmi přesvědčivá, svět, který si predátor vytváří, díky ní působí skoro uvěřitelně, ale současně dostáváme spoustu signálů, díky nimž prohlédneme, že celý ten příběh je podvod.

Humbert se vnímá především jako oběť. Oběť neštěstí, druhých, sebe sama. Pohrávají si s ním síly, které neovládá. Jeho posedlost nymfičkami pramení z nevědomí, z magického okamžiku prožitého v dětství, který se mu nekontrolovatelně připomíná. Je obětí pokrytecké společnosti, která se tváří, že lásku mezi dětmi a dospělými netoleruje, ovšem až na případy velikánů, jimž je dovoleno vše (Dante se zamiloval do Beatrice, když jí bylo devět, Petrarca do Laury jako dvanáctileté atd.).

Kdybychom žili na jiném místě, v jiné době, nechali by nás prožít ten příběh bez problémů. Je to přirozené a proti přírodě se bojovat nemá. Ale dnešní svět takové věci nechápe. To proto to nikdo nesmí vědět.

Další příběh, který si vytváří, je o svádění. *Řeknu vám něco velice podivného: to ona svedla mě.* Přitom je očividné, že si veškeré podrobnosti údajného Lolina spojení pracně vymýšlí. Kniha je napsaná tak, aby čtenář byl svědkem neustálé dvojí hry zvrácené mysli, která transformuje jednotlivé prvky skutečnosti, aby tak s jejich pomocí lépe ospravedlnila své vlastní fantasma. Mnoho lidí ale čte absurdní prvky doslovně. Lolitu si tak představují jako zhýralou dívku, kterou přitahuje nevlastní otec, která ho provokuje a sama od sebe s ním navazuje kontakt.

Líbí se ti to? No ano, ano, moc se ti to líbí.

Kniha se jmenuje *Lolita*, ale samotná Lolita je skoro pořád nepřítomná. Sledujeme ji optikou predátora, a v té skoro nikdy neexistuje sama za sebe, je dokonalým ztělesněním jeho fantasmatu, nymfičkou v konkrétním těle. Ztroskotaný Humbert to na samém konci uzná. Během čekání, až si pro něj policie přijede na místo autonehody, si promítá vzpomínku na poslední prožření. Když cestoval křížem krážem po celé zemi a hledal uprchlou dívku, zatoulal se jednoho rána na horskou cestu a z kopce, kde zastavil, pozoroval městečko pod

sebou, jehož zvuky k němu stoupaly jako chór: *Stál jsem na velebném úbočí a naslouchal tomu melodickému tetelení, těm zábleskům osamělých výkřiků s jakýmsi cudným šumem namísto doprovodu, a potom jsem došel k poznání, že ta beznadějně palčivá bolest nepramení z toho, že vedle mě nestojí Lolita, ale že v té harmonii chybí její hlas.*

Ten komentář můžeme interpretovat různými způsoby. Lze v něm spatřovat snahu přivolat zpět malý prelud ze začátku příběhu, pocit viny, že Lola nedostala možnost být dítětem jako ostatní děti. Slyším v něm ale také uznání toho, že v knize všeobecně *chybí Lolitin hlas*. Když už vzácně promluví, pochopíme, že cítí a vnímá něco úplně jiného, než co nám říká její otcím. „*Ty trdlo,*“ *řekla a sladce se na mě usmívala.* „*Ty hmusáku! Byla jsem holka jako kvítek, a koukej, cos mi proved. Měla bych zavolat poldy a říct jim, žes mě znásilnil. Ty jeden dědku oplzlej.*“ Ve velké části dialogů, kde jsou její slova citována přímo, vyjadřuje hlavně odpor k nenechavosti toho muže, který na ní prosazuje svou vůli: „*Prosím tě, nech mě být, jo!*“ *říkalas.* „*Prosím tě, proboha, tak už mě nech!*“

Ne, nelíbí se mi to. Nikdy se mi to nelíbilo, ani jednou.

Občas se stane, že si to Humbert uvědomí. V průběhu jeho sebestředné litanie mu dívčin hlas, deroucí se na povrch jako láva, připomene vnitřní svět, před nímž by raději zavřel oči. *Vybavují se mi určité okamžiky, říkáme jim ledovce v ráji, když poté, co jsem se jí nasytil, po skvostném, šileném vypětí, které mě nechávalo v ochromení za nepřístupným valem azurového pásu, jsem ji nakonec s němým stonem něhy brával do náruče (pleť se jí leskla v neónovém světle pronikajícím škvírami v žaluziích z dlážděného dvora, jako uhel černé řasy byly zcuchané, zastřené šedé oči prázdnější než jindy – dočista jako malá pacientka ještě neprobrána z narkózy po těžké operaci), a má něha tmavla odstínem studu a beznaděje, a já se utěšoval a houpal svoji*

osiřelou, lehounkou Lolitu ve svém mramorovém náruči a broukal jí do teplých vlasů, nazdařbůh ji hladil a němě prosil o rozhřešení a na samém vrcholu téhle lidské, utrápené, nesobecké něhy (má duše v té chvíli doslova obletovala její nahé tělo, hotova se kát), zničehonic, ironicky, hrozně, touha znovu naběhla a – „ach ne!“ říkávala Lolita s povzdechem určeným nebesům, a v příštím okamžiku něha i azur, vše se roztříštilo na tisíc kousků.

Je třeba slyšet, jak mocně se ono bezmocné *ne* rozléhá. Pokud ho slyší i Humbert, který by o něm raději nevěděl, musíme být schopni ho slyšet také.

Nabokovovův text předpokládá inteligentního čtenáře schopného rozlišovat a čelit opovrženíhodnému vypravěči, aniž se nechá chytit do pastí soucitu. V literatuře jde o husarský kousek: autor dokáže pokud ne odsoudit zločin, pak alespoň ukázat jeho krutost prostřednictvím vypravěče, který ho zdánlivě obhajuje.

Existují čtenáři, a dokonce i velcí čtenáři, myšleno takoví, kteří jsou znalí řemesla a nenechají se jen tak obelstít, jako Maurice Couturier nebo Mary Gaitskillová, co se domnívají, že *Lolita* je přece jenom příběh lásky, a o to žhavější, že je od základu zapovězená. Zvrácená a předem odsouzená, ale přece jen láska. Zdá se trochu zvláštní, že to někdo může tvrdit ještě dnes. Na lásku by přece měli být dva. A v *Lolite* je Humbert na své city sám. Milovat a nebýt milován, toužit a nebýt předmětem touhy, hladit bez svolení... jak z toho může vzniknout příběh lásky? Vypravěč je celou dobu sám, se svou touhou, svou posedlostí, svou nutkavostí. Doprovází ho jeho fantasma a pak Lolin prelud. Když je s ní, nezbyvá mu než konstatovat, že ho Lola nenásleduje. Nikdy nesvolí: *Nikdy se pod mým dotekem nezachvěla*. Humbert ostatně dobře ví, že Lola nakonec najde způsob, jak mu uniknout. Dohlíží na ni, jak jen může. Ví, že Lola chce odejít. A když k tomu nakonec

dojde, nemá Lola jinou možnost než využít únikovou cestu, kterou jí nabídne další deviant.

Kde se tedy na obálkách knihy bere ten obrázek, přetrvávající už od padesátých let, lascivní a provokativní adolescentky, pokaždé starší, než je románová Lolita, které bylo dvanáct, když ji její únosce zatahl na dlouhou cestu zatracení? Napsal snad Nabokov dvojsmyslný příběh, který může vyvolat dojem, že dívka do vztahu vstupuje dobrovolně? Nemyslím si: je přece tak zjevné, že za nic nemůže. Je to prepubertální dívka, objevuje život, chce překračovat matčiny zákazy a skutečně má v sobě jistou smyslnost, ale od chvíle, kdy Humbert přejde k činům, až po Lolitin útěk je celý vtaah manipulativní a vynucený.

Můžeme se domnívat, že autora přijetí románu zaskočilo: nečekal, že vytvoří obraz svůdné nymfičky, který se stane součástí populární kultury. První vydání nicméně Nabokov svěřil nakladatelství specializovanému na erotické texty. Pokud bych napsala mistrovské dílo a všude by mě odmítli, možná bych udělala totéž a řekla si, že to později ještě stihnu napravit. Když Nabokova o dvacet let později, v roce 1975, pozvou do televizního pořadu *Apostrophes*, prohlásí, že *Lolita* není mladá necuda, ale „ubohé dítě, které druzí zkazí“. Můžeme předpokládat, že si neuvědomoval, jak masivním fenoménem je sexualizace dětí nebo jednoduše jejich sexuální vykořisťování v rodinném kruhu, ve škole, v církvi, které je běžné, ale mluví se o něm, jako by to bylo něco naprosto výjimečného, nestvůrného, odchylka od normálu. Anebo si to uvědomoval a vystavěl na té skandální ambivalenci svou slávu.

Navzdory tomu všemu mám ten román ráda. Líbí se mi a současně mě hluboce znepokojuje možnost hrát si na to, že vstupujeme do hlavy někomu, kdo z vlastní vůle koná zlo, kdo ví, že ničí druhého člověka, a stejně pokračuje. Ocitl

se v pekelné spirále, jeho vlastní puzení, to, co dokáže cítit a dělat, ho zotročuje i ponižuje. Taková bouře pocitů a myšlenek je úžasným protipólem nudy moderního světa. Dokonce i ponížení, úpadek a vězení se pro něj stávají dobrodružstvím, naplánovaným a do konce dotaženým projektem, jehož okolnosti jsou samozřejmě nepředvídatelné, ale povětšinou se odehrají tak, jak chce on. Stal se demiurgem vlastního života, a i my se jím necháváme opojit, abychom později litovali, protože litovat musíme: to je cena za to, čemu Nabokov říká estetická extáze.

Pokoj v šeru

I můj otčím je deviant, ale není to vzdělaný narcistní deviant jako Humbert Humbert. Je to „narcistní deviant se sklonem k sadismu“, pokud si správně vybavuju slova soudního znalce, pověřeného vypracováním posudku. Příběh, který vypráví sám sobě, není o svádění, je to dost divná teorie, kterou ale zformuloval tolikrát, že jí pevně věří. Opakuje mi ji celé dětství a uvede ji i u jednotlivých výsledků, jako by se tento mentální pochod opíral o nevyvratnou logiku, jako by všichni museli pochopit, co ho nevyhnutelně dohnalo k jeho činům.

Čili, když se seznámíme, je mi šest a jemu čtyřicet. Má se mnou ty nejlepší úmysly. Chce mi nahradit otce, milovat mě jako vlastní dceru, dát mi šanci na stabilní rodinu, na správnou výchovu hodnou toho jména, skromnou, ale poctivou, na domov. Od začátku mu vzdoruju. Nechci mu říkat tati. Jednoho tátu už mám. Nepotřebuju jeho lásku, jeho výchovu, jeho něžnosti. Ani na sebe nechci nechat sáhnout. Nenechám

ho se ke mně přiblížit. A on si jen přeje mě milovat. Snaží se navázat kontakt. Já ho odmítám. A tak za mnou chodí v noci a hladí mě, protože v těch chvílích se tolik nebráním. Všimne si, že ve tmě, v utajení, když se mě dotýká prsty, vytrhne mě ze spánku a nepřetržitě na mě tichounce mluví, si netroufám vzdorovat. Určitě jsem i já pochopila, že tohle je náš jediný způsob, jak si projevít něhu. Tak už to je – když v noci nic neříkám, zatímco přes den jsem neustále zakaboněná a ve vzdoru vůči čemukoli, co po mně chce, pak není jiná možnost.

A potom, jakmile jednou začneme, jakmile dojde k činu, je pozdě, už se stalo. Měli bychom přestat, uvědomujeme si, že bychom měli. Slibujeme si, že s tím přestaneme. Vydržíme to pár dní, ale pak to začne znovu. Není tu žádná zábrana, nikdo, kdo by mohl pomoci. Nedá se o tom mluvit, lidé by na to nahlíželi zle, špatně by si to vykládali, společnost je moc uzavřená, netolerantní. A tak se to opakuje, znovu a znovu, zas a zas, až oběť o mnoho let později nakonec najde způsob, jak uniknout.

Vybavuju si místa. První místo: pokoj v šeru. Probudí mě jeho ruce na mém těle. Pak jeho hlas, když otevřu oči, už mluví, tiše, bez přestání. Hlavně aby se nevzbudila sestra, která spí vedle. Když jsme bydleli v tomhle bytě, bylo mi sedm, nechápala jsem, co se děje, ale od první chvíle jsem měla pocit, že je to něco vážného a hrozného. Mluvil, jako mluví krotitel na divokého koně, který je zrovna mírný, koně, kterého je třeba držet, aby neutekl. Mluvil, jako by mě nic z toho nemělo vyděsit, a i kdyby mě to vyděsilo, nevádí, je tam on, aby mi tu úzkost pomohl překonat. Ale i on měl strach, a ten strach nás obaloval jako hustá tma.

Virginia Woolfová, kterou zneužívali dva její nevlastní bratři, o těch divných pocitech při prvním osahávání vypráví

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Smutný tygr*** .

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.